

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ

Розглянуто досвід і перспективи розвитку інвестиційно-інноваційних процесів в Україні; вплив змін на перехід до ринку; надходження бюджетних асигнувань; джерела інвестицій.

Ключові слова: джерела інвестицій, нові форми кредитування, ризик, власні засоби.

Stud. S.V. Ivashchuk; assist. S.M. Lykholat – Commercial Academy of Lviv

Investment-innovative processes in Ukraine

The experience and investment – innovative processes development perspectives in Ukraine have been investigated; influence of changes on transition to the market; receipt of budgetary assignments; sources of investments.

Keywords: Sources of investments, new forms of crediting, risk, personal funds.

В інноваційному процесі структурної перебудови економіки України інвестиції відіграють одну з найважливіших ролей. Їм належить найважливіша роль у справі відновлення і збільшення виробничих ресурсів, а отже, і у забезпеченні визначених темпів економічного росту [3, с. 195].

Теоретичними та прикладними дослідженнями цієї тематики займалися такі українські вчені як: О.Ф. Іткін [1], В.Г. Федоренко [4, 5], О.Г. Чувардинський [6]. Саме поняття інвестиції (від лат. Investio – вдягаю) означає вкладення капіталу в галузі економіки в межах країни і за кордоном [5, с. 4].

Щодо інновацій (нововведень), то вони передбачають освоєння нової продуктивної лінії, заснованої за спеціально розробленою фінансовою технологією, яка спроможна вивести на ринок продукт, що задовольнить не забезпечені існуючою пропозицією потреби.

Інноваційна діяльність прямо зв'язана з управлінням змінами, викликаними переходом до ринку, кризою в різних галузях виробництва і корпораціях, а також ростом перспективних виробництв, які швидко розвиваються [3, с. 80]. Джерелами інвестицій виступають асигнування бюджетів усіх рівнів, іноземні інвестиції, власні засоби організацій, а також акумульовані у формі фінансового капіталу тимчасово вільні засоби організацій і установ та заощадження населення [1, с. 247].

Так, у промислово розвинутих країнах розміри бюджетних асигнувань на розвиток науково-технічного прогресу досить великі, об'єкти інвестування визначають на конкурсній основі з урахуванням національної стратегії розвитку й оборонної доктрини. Наприклад, в Японії на рівні конституційного закону введене обмеження, відповідно до якого не менш 3 % валового національного доходу з бюджету має спрямовуватись на розвиток фундаментальних наукових досліджень, тоді як в Україні цей показник не перевищує 0,5 %.

Бюджетна криза, характерна для економіки країн, що розвиваються, а також для держав, що здійснюють макроекономічні перетворення, обмежує можливості державної участі в розвитку інноваційних процесів [4, с. 12-16]. За даними Міністерства фінансів, обсяг бюджетних інвестицій скоротився

порівняно з попереднім роком. Недофінансування науково-технічних програм в Україні було викликано збільшенням бюджетного дефіциту.

Американські інвестиційні фонди, німецькі банки й інші приватні інвестори прагнуть забезпечити високу прибутковість власних інвестицій за допомогою міжнародної диверсифікованості діяльності [6, с. 22]. Ризик інвестицій у ринки, що розвиваються, досить високий, але він, як правило, забезпечується більшою прибутковістю вкладень [5, с. 80-83].

Умовно фактори інвестиційної привабливості інноваційних проектів і програм можна розділити на дві групи: фінансово-економічні і позаекономічні. У більшості випадків інвестора залучають високі фінансові показники, однак існують ситуації, коли інноватор змушений реалізувати нововведення, незважаючи на його пряму економічну непривабливість. Наприклад, якщо мова йде про екологічні заходи, то практично завжди мають негативні фінансові показники. Проте, промислові фірми, що піклуються про свій високий імідж, ведуть активну діяльність у цій області.

Для українських підприємств у на сьогоднішній основним джерелом інвестицій є власний прибуток і амортизаційні відрахування. Крім того, інвестиційний фонд для інноваційної діяльності може поповнюватися безоплатними вкладеннями в натуральній формі чи у вигляді спонсорської фінансової допомоги. Найбільш популярним на Заході способом збільшення власних засобів компанії є емісія акцій. Однак, на відміну від інших джерел, власних засобів цей ресурс є платним, оскільки акціонери купують акції в розрахунок на дивіденди [2, с. 19].

Поряд із традиційною формою кредитування в інноваційній діяльності широкое поширення одержали лізинг, форфейтинг і франчайзинг.

Лізинг – довгострокова оренда машин і устаткування на термін до 20 років. Орендодавець за свій рахунок здобуває необхідне устаткування і здає його орендарю. При цьому права власності на устаткування залишається в орендодавця. Якщо термін лізингового договору закінчується, орендар може повернути орендодавцю орендоване майно чи викупити об'єкт лізингу за залишковою вартістю. Протягом усього терміну експлуатації орендар перелічує плату за користування орендованого майна, що включає амортизацію і дохід орендодавця.

Форфейтинг – фінансова операція, що перетворює комерційний кредит у банківський. Інвестор за відсутності достатніх засобів для інновацій виписує комплект векселів. Терміни погашення векселів рівномірно розподілені в часі. Таким чином, інвестор одержує відстрочку у платежах і гарантії банку по забезпеченню платежів. Форфейтенгові операції для інноватора є гарантією надійності фінансового партнерства.

Франчайзинг передбачає тиражування інновацій із залученням великого капіталу. Крім фінансових засобів, за договором франшизи інноватору можуть бути передані нематеріальні активи (технології, ноу-хау), торговий знак і репутація фірми. Франчайзинг сполучить у собі переваги кредити і лізингу.

Отже, поряд із традиційною формою кредитування в інноваційній діяльності розвиваються і поширюються нові форми: лізинг, форфейтинг,

франчайзинг, які сприяють розвитку нових і покращенню стану застарілих підприємств. В Україні на сучасному етапі розвивається торгівля запровадження таких нових форм інноваційної діяльності, що створює сприятливі умови для працевлаштування спеціалістів кваліфікованих у цій галузі, сприяє значному збільшенню кількості робочих місць, що є дуже актуальним в Україні і для інтенсивного росту і розвитку всіх галузей економіки, а відповідно і підвищення життєвого рівня і доброту населення.

Література

1. Іткін О.Ф. та ін. Інвестиційні процеси в промисловості України: Монографія/ За наук. ред. Федоренко В.Г. – К.: Наук. Світ, 2001. – С. 447.
2. Степанов Д.В. Державне регулювання економіки.// Персонал. – 2000, № 2 (56), – додаток № 4 (9).
3. Степанов Д.В., Степанова В.В. Розвиток фінансово-банківської сфери.// Фондовий ринок. – 2001, № 2 (204).
4. Федоренко В.Г. Інноваційні процеси в Україні.// Економіка і держава. – 2004, № 12.
5. Федоренко В.Г., Степанов Д.В.// Економіка України. – 2000, № 12.
6. Чувардинський О.Г., Степанов Д.В., Федоренко В.Г.: Міжнародні і правові аспекти інвестиційної діяльності в Україні: Монографія/ За наук. кер. і ред. Федоренко В.Г. – К: Наук. світ, 2002 – С. 505.

УДК 330.322.01: 339.727.22 Ю.Я. Ковальчук – ТДЕУ; асист. Н.М. Ногінова – Львівська КА; М.В. Людвічук – Рівненська ДПА; асист. О.О. Сухий, канд. екон. наук – Львівська КА

РОЛЬ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТИВАННЯ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

На підставі широкого набору додаткової статистичної інформації з'ясовується роль іноземного інвестування в економіці Львівської області та визначено його тенденції на основі ретроспективного аналізу.

***Yu. Kovalchuk – State Economic University of Ternopil;
M. Ludvichuk – State taxation administration of Rivne;
assist. N. Noginova; assist. O. Sukhy – Commercial Academy of L'viv***

Role and tendencies of foreign investment in L'viv region

On the foundation of wide range of additional statistics date role of foreign investment in L'viv region economy is considered as well as its tendencies on the basis of retrospective analysis are defined.

Проблематика іноземного інвестування за останній рік у контексті інтеграційних процесів набула особливого значення. Про постійний інтерес до цієї проблема свідчать і останні монографії вітчизняних економістів [1-2]. Поки що більшість праць на дану тему, по-перше, зосереджені на загальнодержавному рівні, а, по-друге, базуються лише на ключових поточних друкованих статистичних даних. Тому наша мета провести на мезорівні аналіз ролі іноземних інвестицій із використанням більш широкого набору спеціально зібраних статистичних показників, і, зокрема відслідкувати тенденції зміни характеристик іноземного інвестування на підставі ретроспективного аналізу.